

بررسی دوره‌های عمومی داروسازی از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۹۰

مجری: دکتر حسین وحیدی

گروه: علوم دارویی

سال شروع: ۱۳۹۱

سال پایان: ۱۳۹۳

چکیده

مقدمه

در شروع قرن بیستم توجه رشته داروسازی از تولید محوری بودن آن به سمت بیمار محوری سمت‌وسو پیدا کرد و بیشتر به نحوه ارتباط داروساز با بیمار توجه گردید. البته این فرآیند هم‌اکنون که در قرن بیست و یکم نیز ادامه دارد و در حال تکمیل شدن است. در این رابطه دانستن اینکه دانشجوی داروسازی به چه چیزی روی خواهد آورد و یا اینکه چه مطالبی را باید بیاموزد تا بتواند هرچه بهتر آن را در جامعه پیاده نماید از ضروریات است. اینکه یک دانشجو به چه عنوان رشته داروسازی را انتخاب می‌نماید می‌تواند دلایل زیادی داشته باشد؛ از جمله علاقه به تحقیق، علاقه به شیمی، علاقه به درمان بیماری، علاقه به درآمد بالا و یا علاقه به عنوان دکترا در جامعه است؛ اما آنچه در رشته داروسازی به دانشجو و یا فراگیر می‌بایست آموخت فرای این مسائل بوده و آن تربیت یک فرد توانمند در رشته داروسازی با اهداف گوناگون از جمله تولید محوری و یا بیمار محوری است.

از آنجاکه داروساز یکی از مهم‌ترین نقش‌ها را در سلامت جامعه به عهده دارد و می‌تواند از بسیاری از خطاها که تهدیدکننده جان بیماران است جلوگیری کند، لذا بر اساس نظرات ارائه‌شده توسط دانشجویان، استادان، کارشناسان و دست‌اندرکاران رشته داروسازی در جلسات و همایش‌های مختلف ضروری به نظر می‌رسید که دوره داروسازی از لحاظ نظام آموزش داروسازی شامل برنامه‌ها، دوره‌ها و شیوه‌های آموزشی در ۳۰ سال گذشته مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد.

روش‌شناسی

در این طرح نظام آموزشی داروسازی عمومی شامل برنامه‌ها، دوره‌ها و شیوه‌های آموزشی طی سال‌های ۱۳۶۰-۱۳۹۰ مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین نظام آموزشی داروسازی جمهوری اسلامی با کشورهای منطقه و ۵ کشور دیگر جهان مقایسه شد. این مقایسه آموزش، خدمات داروخانه و صنایع را در برمی‌گیرد. همچنین از دانش‌آموختگان این رشته در بدو ورود و نیز هنگام فارغ‌التحصیلی در خصوص انگیزه و رضایت از انتخاب رشته داروسازی نظرسنجی شد و در پایان نقاط قوت و ضعف دوره‌های عمومی داروسازی در طول ۳۰ سال گذشته، پیشنهادهای راهبردی جهت اصلاح دوره‌های عمومی داروسازی ارائه شد.

یافته‌ها

رشته داروسازی طی سال‌های ۱۳۶۱-۱۳۹۱ به صورت کلی و محتوای بازنگری نشده و محتوای دروس رشته داروسازی در بخش پس از علوم پایه تنها توسط اساتید به‌روز شده است. بازنگری رشته در سال ۱۳۸۵ در بخش کارورزی بیمارستانی توسط دانشکده‌های داروسازی به‌خوبی اجرانشده و تنها در دانشکده‌هایی که داروسازی بالینی به‌صورت تخصصی ارائه می‌گردد نسبتاً مطلوب ارائه‌شده است. ضرورت بازنگری در دروس

عمومی از نظر تعداد واحد و تنوع احساس می‌گردد و نیازی به تغییر در مقطع رشته داروسازی وجود ندارد و این رشته در اکثر کشورها به صورت دکترای حرفه‌ای در حال ارائه است. کاهش حجم و محتوی دروس در حیطه‌هایی که رشته تخصصی در آن وجود دارد ضروری است و در بررسی‌های رشته داروسازی در کشورهای مختلف تنها کشور فرانسه به صورت گرایشی داروسازی را ارائه می‌دهد. در اغلب کشورها رشته داروسازی بر مبنای ارائه خدمت در عرصه بیمارستان و داروخانه برنامه‌ریزی شده است. اکثریت دانشجویان با آگاهی از رشته داروسازی این رشته را انتخاب می‌نمایند. موقعیت اجتماعی و نوع مدرک از عوامل مهم در انتخاب این رشته است. تحصیل در خارج از کشور از اهمیت چندانی برخوردار نیست و اکثریت تحصیل در داخل را ترجیح می‌دهند. بیشتر دانشجویان ارائه خدمات در داروخانه و بیمارستان را هدف تحصیل می‌دانند. ادامه تحصیل در دوره‌های تخصصی از اهداف اصلی دانشجویان دوره داروسازی نیست. خانواده مهم‌ترین عامل در انتخاب رشته، ادامه تحصیل در داخل کشور و یا بازگشت از خارج در صورت تحصیل در خارج است. اکثر فارغ‌التحصیلان از شغل خود راضی و یا نسبتاً راضی می‌باشند. اکثریت آموزش داروسازی را برای ارائه خدمت به جامعه کافی می‌دانند.

عمده اساتید با توجه به شناخت از دروس و محتوی و نحوه ارائه در سایر کشورها به این امر اعتقادی نداشته و اعلام می‌دارند به دلیل اینکه اساتید مطالبشان را در طی سال بر اساس یافته‌ها تغییر می‌دهند بنابراین، امر تغییر محتوی به مرور اتفاق می‌افتد.

بحث و نتیجه‌گیری

از آنجایی که رشته داروسازی در حال حاضر به عنوان یک رشته حرفه‌ای تلقی می‌گردد لذا بر اساس نتایج این تحقیق می‌بایست در حوزه‌ای که بیشترین خدمت ارائه می‌شود بیشترین تغییرات حاصل شود. از جمله دروس مربوط به افزایش دانش دانشجو در ارائه خدمات به متقاضیان و یا جامعه مانند دروس شناخت دارو و مکانیسم اثر و بیماری شناسی افزایش یابد. همچنین تصحیح قوانین حاکم بر داروسازی و بازنگری با هدف تثبیت دکتر داروسازی در حلقه درمان بایستی مدنظر قرار گیرد.

کلیدواژه: دوره‌های عمومی داروسازی، داروساز، برنامه‌های آموزشی، نظام آموزشی، درمان.